

Sygn. akt: WZ 30/12

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Błuś (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Buliński

SWSO del. do SN płk Krzysztof Mastalerz

Protokolant : Marcin Szlaga

na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2012 r., w sprawie zażalenia G. N. na zarządzenie Prezesa Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 16 października 2012 r., odmawiające przyjęcia zażalenia na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 27 września 2012 r. o nieuwzględnieniu wniosku o wyłączenie od udziału w postępowaniu sędziego, na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

zażalenie pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wojskowy Sąd Okręgowy, postanowieniem z dnia 27 września 2012 r., nie uwzględnił wniosku G. N. w przedmiocie wyłączenia sędziego Wojskowego Sądu Garnizonowego w W. delegowanego do Wojskowego Sądu Okręgowego w W., do rozpoznania zażalenia z dnia 26 maja 2012 r. na postanowienie prokuratora Wojskowej Prokuratury Garnizonowej z dnia 27 kwietnia 2012 r. o odmowie

wszczęcia śledztwa. Wojskowy Sąd Okręgowy w W. zawarł w treści swojego orzeczenia pouczenie, że na postanowienie to zażalenie nie przysługuje.

W dniu 9 października 2012 r. do Wojskowego Sądu Okręgowego w W. wpłynęło zażalenie G. N. na powyższe postanowienie, w którym skarżąca wnosi o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Zarządzeniem z dnia 16 października 2012 r. Prezes Wojskowego Sądu Okręgowego, z mocy art. 429 § 1 k.p.k., odmówił przyjęcia powyższego zażalenia, z uwagi na jego niedopuszczalność z mocy ustawy.

Od powyższego zarządzenia w dniu 5 listopada 2012 r. zażalenie złożyła G. N., w którym wniosła o uchylenie zarządzenia, rażąco naruszającego, jej zdaniem, art. 2, art. 7, art. 8 ust. 2, art. 45 ust. 1 oraz art. 176 ust. 1 Konstytucji RP. Jednocześnie skarżąca zawarła w zażaleniu wnioski o wystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego z zapytaniem prawnym, dotyczącym zgodności z art. 176 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 2 oraz art. 32 ust. 1 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP norm art. 40 § 1 k.p.k. w zw. z art. 459 § 2 k.p.k., w zakresie w jakim ustawa nie przewiduje możliwości wniesienia zażalenia do sądu na wydane przez sąd postanowienie w przedmiocie wyłączenie sędziego orzekającego w sprawie.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje.

W orzecznictwie i literaturze prawniczej nie budzi wątpliwości, że na postanowienie w przedmiocie wyłączenia sędziego zażalenie nie służy, gdyż stosownie do treści art. 459 k.p.k. nie jest to postanowienie kończące postępowanie ani nie dotyczy środków zabezpieczających, ani też żaden przepis szczególny nie przewiduje tu zażalenia (zob. np. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 listopada 1992 r., II AKo 158/92, OSA 1993, z. 6, poz. 33; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 lipca 1994 r., II AKz 252/94, KZS 1994, z. 6-8, poz. 72; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 grudnia 1997 r., II AKo 385/97, OSA 1998, z. 10, poz. 58; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2000 r., IV KZ 73/00, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2007 r., WZ 6/07, R-OSNKW 2007, poz. 702; M. Siwek, Wyłączenie sędziego na wniosek w kodeksie postępowania karnego,

WPP 2002, nr 2, s. 63; K. Marszał, Proces karny, Katowice 1998, s. 131; R. Stefański, Postępowanie w przedmiocie wyłączenia sędziego w postępowaniu karnym, (w:) J. Nowikowski (red.), Problemy stosowania prawa sądowego. Księga ofiarowana Profesorowi Edwardowi Skrętowiczowi, Lublin 2007, s. 449; T. Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2008, s. 186; P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2011, t. I., uwagi do art. 42 k.p.k., teza. 11., Legalis; K. Boratyńska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2009, uwagi do art. 42 k.p.k., teza 5., Legalis; W. Jasiński, Bezstronność sądu i jej gwarancje w polskim procesie karnym, Warszawa 2009, s. 366) .

Na postanowienie w przedmiocie wyłączenia sędziego zażalenie nie służy, w realiach rozpoznawanej sprawy, również dlatego, że orzeczenie to zostało wydane przez sąd odwoławczy. Przecież Wojskowy Sąd Okręgowy, w tej konkretnej sprawie rozpoznaje zażalenie na postanowienie prokuratora Wojskowej Prokuratury Garnizonowej o odmowie wszczęcia śledztwa. Skoro tak to należy pamiętać o treści art.426 § 1 k.p.k., zgodnie z którym od orzeczeń sądu odwoławczego oraz od orzeczeń wydanych przez Sąd Najwyższy nie przysługuje środek odwoławczy, chyba że ustawa stanowi inaczej. Zawarte w Kodeksie postępowania karnego wyjątki od tej reguły nie przewidują możliwości zaskarżenia również postanowienia sądu odwoławczego wydanego w przedmiocie wyłączenia sędziego. Jest to postępowanie jednoinstancyjne, mające charakter wpadkowy wobec głównego przedmiotu postępowania. Przypomnienie treści powołanych przepisów postępowania ma decydujące znaczenie dla podjętej przez Sąd Najwyższy decyzji procesowej. Skarżąca wywiodła skargę od orzeczenia sądu odwoławczego, która to skarga z oczywistych, wskazanych wyżej powodów, jest środkiem odwoławczym niedopuszczalnym z mocy ustawy i żaden sąd nie jest uprawniony do jej rozpoznania. Wniesienie zatem „środka odwoławczego” w postępowaniu mającym ze swojej istoty charakter jednoinstancyjny, a ponadto od orzeczenia wydanego przez sąd odwoławczy, nie może wywoływać skutków prawnych i inicjować postępowania procesowego o charakterze dwuinstancyjnym zmierzającym do badania warunków formalnych lub warunków dopuszczalności takiego „środka odwoławczego” (poza wyjątkami wskazanymi wyraźnie w ustawie). Brak było zatem podstawy prawnej do wydania zarządzenia o odmowie przyjęcia środka

odwoławczego w trybie określonym w art.429 § 1 k.p.k. przez prezesa sądu odwoławczego (przewodniczącego wydziału lub upoważnionego sędziego sądu odwoławczego), bowiem przytoczony przepis zawiera wyraźną dyspozycję w tym względzie, adresowaną do organów pierwszej instancji (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 marca 2000 r., V KZ 23/00, OSNKW 2000, z.5-6, poz.52). W realiach tej sprawy nasuwa się jednak pytanie jak ma postąpić w takiej sytuacji procesowej prezes sądu odwoławczego. W tej kwestii skład Sądu Najwyższego procedujący w tej sprawie, w pełni podziela rozwiązanie wraz z argumentacją dotyczącą tej materii, zaproponowane w cytowanym wyżej postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2000 r. Otóż, jeżeli orzeczenie sądu odwoławczego nie należy do postanowień wymienionych w art. 426 § 2 k.p.k., wystarczające jest poprzestanie na wydaniu przez prezesa sądu odwoławczego (przewodniczącego wydziału lub upoważnionego sędziego sądu odwoławczego) stosownego zarządzenia o charakterze administracyjno-porządkowym (np. o załączeniu pisma do akt sprawy, zwróceniu nadawcy, przesłaniu właściwemu organowi) i poinformowaniu nadawcy o sposobie załatwienia sprawy.

Z tych wszystkich powodów Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.